

behøves i risiko- og mulighetsvurderinger, til investeringsbeslutninger, og hvilke tall vil definere at omstillingen har lykket. Dette vil fordre at selskapene rapporterer på de tiltakene som skal gjøres for å oppnå målene. For å kunne rapportere i tråd med kravene i ESRS vil de aller fleste føre klimaregnskap, ha mål for 2030 og 2050, og måtte beskrive hvorvidt man etterlever Parisavtalen eller FNs-klimapanelers ambisjoner. Disse tallene skal også kunne verifiseres av en tredjepart.

Forventninger

Når CSRD trer i kraft og ESRS er inkludert i norske forskrifter, vil det være krav om at selskapene som er omfattet av regelverket skal ha laget en omstil-

lingsplan. I tillegg vil det være forventninger fra investorer om at de skal kunne lese selskapets omstillingsplaner, og dermed vurdere hvor gode de er.

Da NBIM (Oljefondet) oppdaterte sine forventninger til selskapene de investerer i (oktober 2023), inkluderte dette også at selskapene skal ha omstillingsplaner, og hvilket innhold disse er forventet å ha.

På arrangementet der NBIMs forventninger ble lansert, fortalte konsernsjef Kjerstin Braathen i DNB at hun «aldri har jobbet med noe som er så integrert i alle selskapets aspekter». Flere norske selskaper kan komme til samme konklusjon i løpet av de kommende månedene. Ettersom det er et gap mellom hva som

forventes, i forhold til hvor omfattende en slik plan skal være, og hva selskapene har på plass i dag, kan det konkluderes med at det må bli lagt ned et betydelig arbeid i norske bedrifter de nærmeste årene for å innfri krav og forventninger.

De selskapene som ikke har påbegynt arbeidet, vil ha et omfattende arbeid foran seg. De selskapene som har kommet i gang, bør også gjøre en avsjekk med sine interessenter om hvilket ambisjonsnivå de forventes å ha. Ettersom de nyeste metodikkene (som f.eks. TPT) beskriver enda mer informasjon som selskapene kan eller bør rapportere, vil beste praksis inneholde en del mer enn kravene som stilles i lovverket.

Avklaring fra Høyesterett

Tvangsfullbyrdelse mot opprørske aksjeeiere

I en kjennelse fra Høyesterett avsagt 25. april 2023 er det avgjort hvor langt aksjeeiere kan gå i å tvinge andre aksjeeiere til å stemme på en bestemt måte på generalforsamling i tilfeller hvor det er inngått aksjeeieravtale som fastsetter konkrete stemmerettsforpliktelser for partene.

Senioradvokat
Belinda Jensen
Advokatfirmaet Simonsen
Vogt Wiig

[Lenke til forfatterens profil](#)

Aksjeeieravtaler med stemmeforpliktelser

I det praktiske aksjonærliv er det svært vanlig å inngå både investerings- og aksjeeieravtaler som regulerer hvordan utøvelse av stemmegivning skal skje på

generalforsamling. Ofte avviker slike stemmeforpliktelser fra aksjelovens stemmeregler. For eksempel at minoritetsaksjeeier forplikter seg til å stemme i tråd med det som majoritetsaksjeeieren stemmer om et gitt tema.

Dersom en minoritetsaksjeeier nekter å stemme slik avtalen gir anvisning på, settes problemet på spissen; hvordan kan de øvrige aksjeeierne forholde seg når vedkommende ikke stemmer i henhold til avtalen. Nektelsen innebærer at avtaleparten har misligholdt avtalen,

men selskapsrettslig er generalforsamlingsvedtaket like fullt gyldig. En aksjeeieravtale er en privatrettslig avtale som ikke har noen direkte selskapsrettslig virkning. Selskapets organer er ikke bundet til å følge det som er avtalt i aksjeeieravtalen blant alle, eller noen av aksjeeierne. Konsekvenser av å misligholde en aksjeeieravtale, og hvilke muligheter det er for å tvangsfullbyrde slike avtaler, har det historisk sett vært skrevet en del om i juridisk teori, men det er først nå at Høyesterett har avklart prinsipielle spørsmål om temaet.

For å få tvangsfullbyrdelse for en stemmeforpliktelse i en aksjeeieravtale er det en forutsetning at aksjeeieren først har anlagt søksmål for å få en rettskraftig fullbyrdesdom som angir konkret hva selve stemmegivningen skal gå ut på.

Høyesterett om muligheten til å gjennomføre stemmeforpliktelser ved tvang

Boa Offshore-saken¹ involverte Boa Offshore AS og Calexco S.à.r.l, som var eiere av henholdsvis 63,04 % og 36,96 % av aksjene i Boa IMR AS. Tvisten oppstod som følge av en investeringsavtale som regulerte aksjeeiernes forpliktelser i Boa IMR AS.

Først var det tvist mellom partene om innholdet og forståelsen av investeringsavtalen. Voldgiftsdom ble avsagt 27. januar 2022. Domsslutningens punkt 3 lød som følger:

«Calexco S.à.r.l har i generalforsamling i Boa IMR AS plikt til å stemme for, samt på annen måte medvirke til, at beløpet omfattet av domsslutningen punkt 2 utbetales til Boa Offshore AS gjennom ett eller

flere skjevdelte utbytter og/eller kapitalnedsettelse og/eller gjennom andre utdelinger fra Boa IMR AS, likevel slik at utdelingene ikke kan overstige det som lovlig kan utdeles etter aksjelovens regler.»

Beløpet som er omfattet av domsslutningen punkt 2, er 87,6 millioner kroner.

Til tross for voldgiftsdommen, valgte Calexco å stemme mot på den etterfølgende generalforsamlingen i en sak om skjevdelt tilleggsutbytte og kapitalnedsettelse, som dermed ble nedstemt. Boa Offshore brakte deretter saken inn for de ordinære domstolene for å begjære tvangsfullbyrdelse av voldgiftsdommen etter tvangsfullbyrdesloven § 13-14 første ledd. Bestemmelsen lyder:

«Tvangsfullbyrdelse av andre handlepliktene enn de som er nevnt i §§ 13-8, 13-11 og 13-13, skjer ved at tingretten ved kjennelse enten gir saksøkeren rett

til å utføre handlingen, eller bestemmer at namsmyndigheten selv skal utføre den, eller pålegger saksøkte en løpende mulkt for hver dag eller uke som går uten at handleplikten blir oppfylt.»

Både lagmannsretten og tingretten kom til at bestemmelsen ikke ga anledning til å tvangsfullbyrde stemmeforpliktelsen på annen måte enn ved ileggelse av tvangsmulkt. Dette innebar at Boa Offshore ikke kunne få rett til å stemme for Calexcos aksjer i Boa IMR AS' generalforsamling, men Calexco ble pålagt å betale en tvangsmulkt på 100 000 kroner pr. uke for hver uke som gikk uten at selskapet stemte i samsvar med voldgiftsdommen. Calexco ble også pålagt å dekke Boa Offshores sakskostnader.

Begge parter anket deretter til Høyesterett, og begge ankene dreide seg om tolkningen av tvangsfullbyrdesloven og voldgiftsloven.

¹ HR-2023-782-U datert 25. april 2023.

Boa Offshore anførte i sin anke at lagmannsretten hadde tolket tvangsfullbyrdsloven § 13-14 første ledd feil. Selskapet argumenterte for at domstolene kunne overlata til dem eller namsmyndigheten å stemme for Calexcos aksjer i samsvar med voldgiftsdommen. Calexico argumenterte på den annen side for at lagmannsretten hadde tolket loven riktig, og at stemmeretten på generalforsamlingen ikke kunne overføres uten aksjeeierens samtykke. I Calexcos anke ble det anført at lagmannsretten bygget på en uriktig forståelse av tvangsfullbyrdsloven og voldgiftsloven da den kom til at retten mangler kompetanse til å prøve om det foreligger selskapsrettslige hindringer for handlingen som søkes fullbyrdet.

Høyesteretts ankeutvalg var enig med underinstansene i at tvangsmulkt vil være det eneste alternativ i de tilfellene saksøktes medvirkning er nødvendig for å fullbyrde handleplikten. Dette inkluderer de tilfellene hvor den aktuelle handlingen er så personlig at saksøkte ikke kan etterlate den til andre.

For dette konkrete sakstilfellet mente imidlertid Høyesteretts ankeutvalg at saksøktes medvirkning ikke på samme måte er nødvendig for de handlingene som saksøkte frivillig kan la andre utføre, typisk ved fullmakt. Ankeutvalget viste til at aksjeloven § 5-2 gir en aksjeeier rett til å delta på generalforsamling med fullmektig, og at aksjeeieren kan pålegge fullmektigen plikter, typisk om hvordan fullmektigen skal stemme i en bestemt sak.

Høyesterettens ankeutvalg fant på denne bakgrunn at alle tre alternativene i tvangsfullbyrdsloven § 13-14 første ledd, kunne benyttes for å tvangsfullbyrde en aksjeeiers plikt til å stemme når tvangsgrunnlaget klart angav hvordan stemmegivningen skulle skje. Dette var i tråd med lovens åpne ordlyd og hensynet til effektiv tvangsfullbyrdelse. Derfor ble lagmannsrettens kjennelse opphevet, og det ble overlatt til lagmannsretten å avgjøre hvilket fullbyrdsalternativ som skulle velges. Det betyr at lagmannsretten ved ny behandling av saken måtte ta stilling til om (1)

saksøkeren skal få rett til å utføre handlingen, som formodentlig må skje ved at Boa Offshore får stemme for Calexico på generalforsamling, (2) bestemme at namsmyndigheten skal utføre den, eller (3) å ilegge løpende tvangsmulkt. I kjennelse datert 2. juni 2023 kom lagmannsretten ved ny behandling til at Calexcos handleplikt i form av stemmegivning på generalforsamling skulle gjennomføres i henhold til alternativ (1). Det vil si at Boa Offshore fikk rett til å stemme for Calexico på generalforsamling.

Kjennelsens generelle betydning for aksjeeieravtaler med stemmeforpliktelser

Kjennelsen gir viktige retningslinjer for hvordan slike tvister bør håndteres i fremtiden. Den gir også noen viktige huskereglene for hvordan aksjeeieravtaler bør utformes for å sikre eventuell tvangsfullbyrdelse av stemmeforplikelsen.

En aksjeeieravtale har som nevnt ikke noen direkte selskapsrettslig virkning. Eventuelle brudd på avtalen blir regulert av den generelle misligholdslære ved kontraktsbrudd i norsk rett. I tilfeller hvor det foreligger avtalebrudd, som for eksempel ved manglende medvirkning til avtalt utbyttepolitikk, kan erstatningssøksmål være et praktisk tiltak for å håndtere avtalebruddet. Likevel er økonomisk erstatning ikke alltid en fullgod løsning for alle tilfeller hvor aksjeeiere bryter sine stemmeforpliktelser. Aksjeeierne kan ofte ha sterke interesser knyttet til utfallet av en bestemt beslutning, samtidig som det kan være utfordrende å dokumentere økonomisk tap som følge av brudd på avtalen. I tillegg kommer prosessrisikoen forbundet med erstatningssøksmålet.

Høytestretts avgjørelse bidrar her til viktig avklaring av rettsstillingen mellom aksjeeierne. Så fremt det foreligger en gyldig, bindende inngått avtale hvor stemmeforpliktelser ikke oppfylles i tråd med en rettskraftig fullbyrdsdom, kan det å begjære fullbyrdsdom være et bedre alternativ enn erstatningssøksmål.

Alle de tre alternativene tvangsfullbyrdsloven § 13-14 første ledd oppstiller,

kan være aktuelle. Dette innebærer at saksøker eksempelvis kan få pådømt tvangsfullbyrdsdom i form av at vedkommende kan stemme på vegne av den misligholdende aksjeeier på generalforsamling. Det er dermed ikke bare tvangsmulkt som er aktuelt. Med bakgrunn i avklaringen fra Høyesterett ser vi ikke bort fra at forekomsten av tvangsfullbyrdsessaker for domstolene i slike saker vil øke sammenlignet med tidligere. Vi ser heller ikke bort fra at avklaringen har en viss oppstrammende effekt på potensielle «opprørske» aksjeeiere.

Viktige huskereglene

To viktige huskereglene vi vil trekke frem med bakgrunn i Høyesteretts avklaringer er:

- I. For å få tvangsfullbyrdelse for en stemmeforpliktelse i en aksjeeieravtale er det en forutsetning at aksjeeieren først har anlagt søksmål for å få en rettskraftig fullbyrdsdom som angir konkret hva selve stemmegivningen skal gå ut på. (Voldgiftsdommen i Boa Offshore-saken var det aktuelle tvangsgrunnlaget i den saken).
- II. For at dette skal være mulig må aksjeeieravtalen oppstille en konkret stemmeplikt, og det må presist angis i hvilke tilfeller stemmeplikten inntreffer.

Det er positivt at Høyesterett nå har avklart rekkevidden av tvangsfullbyrdsloven på dette området. Det vil gi økt forutsigbarhet for aksjeeiere som ønsker å tvangsfullbyrde stemmeforpliktelser i aksjeeieravtaler. Kjennelsen er enstemmig og fremstår godt begrunnet. Et forhold en kan merke seg er at Høyesterett ikke omtalte forholdet til aksjeloven § 5-2 andre ledd. Bestemmelsen fastsetter at dersom aksjeeieren skal delta på generalforsamling med fullmektig, er det krav om at fullmektigen fremlegger skriftlig, signert og datert fullmakt. Når Høyesterett ikke kommenterte dette, er det nærliggende at tvangsfullbyrdelse på andre måter enn ved tvangsmulkt kan skje selv om det foreligger brudd på formkravene, herunder manglende fullmakt/signatur fra aksjeeieren.